

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **P. P.**, bývajúceho v B., zastúpeného JUDr. A. Č., advokátkou so sídlom v T., proti žalovaným **1/ I. P.**, bývajúcemu v B., zastúpenému JUDr. M. J., advokátom so sídlom v B., **2/ I. P.**, bývajúcemu v B., **o neplatnosť listiny o vydedení**, vedenej na Okresnom súde Bratislava III pod sp. zn. 41 C 86/2005, na dovolanie žalovaného 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 22. septembra 2010 sp. zn. 2 Co 1/2010, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovaný 1/ je povinný zaplatiť žalobcovi v lehote 3 dní trovy dovolacieho konania 64,41 € do rúk JUDr. A. Č., advokátky so sídlom v T..

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Bratislava III rozsudkom z 3. septembra 2009 č.k. 41 C 86/2005-272 určil, že listina o vydedení žalobcu poručiiteľkou M. P., zomrelou X., spísaná notárskou zápisnicou z 8. októbra 2002 pod č. N 563/2002, Nz 547/2002 notárom JUDr. S. B., so sídlom v B., je neplatná. Žalovaných 1/, 2/ zaviazal spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi 3 303,47 € trov konania a na účet okresného súdu 121,86 € trov štátu. Vyhovenie žalobe odôvodnil súd prvého stupňa poukazom na výsledky vykonaného dokazovania, ktorými mal preukázané, že poručiiteľka v čase spísania listiny o vydedení (8. októbra 2002) trpela ťažkou demenciou, a preto nebola schopná porozumieť právnemu úkonu u notára a nebola schopná posúdiť následky svojho konania. Keďže poručiiteľka pre duševnú poruchu nemala spôsobilosť na sporný právny úkon, určil tento právny úkon za neplatný (§ 38 ods. 2 Občianskeho zákonníka) bez toho, aby sa vecne zaoberal otázkou existencie, resp.

neexistencie dôvodov na vydedenie žalobcu. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 a § 148 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie žalovaných 1/, 2/ Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 22. septembra 2010 sp. zn. 2 Co 1/2010 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Žalobcovi nepriznal náhradu trov odvolacieho konania. Dospel k záveru, že súd prvého stupňa v potrebnom rozsahu zistil rozhodujúce skutkové okolnosti a na ich podklade dospel k správny právny záverom. Rozhodnutie o trovách odvolacieho konania odôvodnil poukazom na § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. a § 151 ods. 1, 2 O.s.p.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalovaný 1/ dovolanie s odôvodnením, že postupom odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konať. Procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. vyvodzoval z postupu súdu prvého stupňa, ktorý v preskúmvanej veci konal a rozhodol napriek tomu, že neboli splnené podmienky stanovené § 101 ods. 2 O.s.p. a odvolací súd toto procesné pochybenie nechal bez povšimnutia. Uviedol, že neúčast' na pojednávaní pred súdom prvého stupňa určeného na deň 3. septembra 2009 ospravedlnil prostredníctvom žalovaného 2/ a ním súdu doručeného jeho písomného podania z 3. septembra 2009 akútnymi zdravotnými dôvodmi, ktoré doložil aj lekársnym potvrdením z 2. septembra 2009, a zároveň požiadal aj o odročenie pojednávania a vykonanie ďalšieho dokazovania. Súd prvého stupňa napriek tomu vo veci pojednával a o nej meritórne rozhodol. Mal za to, že tento postup súdu prvého stupňa nebol správny a bol v rozpore s § 101 ods. 2 O.s.p. Tým, že súd prvého stupňa pojednávanie neodročil, vo vzťahu k žalovanému 1/ porušil aj svoju poučovaciu povinnosť v zmysle § 120 ods. 4 O.s.p. a uprel mu aj právo priznané v § 118 ods. 3 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu - správne § 118 ods. 4 O.s.p.). Z uvedených dôvodov žiadal zrušiť rozsudky súdov oboch stupňov a vec vrátiť na ďalšie konanie Okresnému súdu Bratislava III.

Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu žalovaného 1/ poprel existenciu dôvodu zakladajúceho prípustnosť dovolania žalovaného 1/ a žiadal dovolanie „zamietnuť“.

Žalovaný 2/ vo vyjadrení k dovolaniu žalovaného 1/ sa s jeho obsahom v celom rozsahu stotožnil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorý je zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Podľa § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné aj proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. V zmysle § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

Žalovaný 1/ dovolaním napadol rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky žiadneho z uvedených rozsudkov. Prípustnosť jeho dovolania preto z ustanovení § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. nemožno vyvodiť.

Prípustnosť dovolania žalovaného 1/ by v danom prípade prichádzala do úvahy, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. Dovolací súd so zreteľom na § 242 ods. 1 O.s.p. skúmal, či prípustnosť dovolania nezakladá niektorá z procesných väd taxatívne vymenovaných v tomto ustanovení. Podľa uvedeného ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom,

g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Treba zdôrazniť, že z hľadiska § 237 O.s.p. nie je právne významné samo tvrdenie účastníka, že došlo k určitej procesnej vade, ale len zistenie, že k namietanej vade skutočne došlo.

Dovolateľ procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietal a vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

S prihliadnutím na obsah dovolania a vytýkané nesprávnosti, ktorých sa mali dopustiť súdy oboch nižších stupňov, sa dovolací súd osobitne zameril na otázku, či postupom súdov nebola dovolateľovi odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Dovolateľ namieta, že k tejto vade došlo najmä tým, že súd prvého stupňa v rozpore s § 101 ods. 2 O.s.p. vec prejednal a rozhodol v jeho neprítomnosti, hoci svoju neúčasť ospravedlnil závažným dôvodom – akútnymi zdravotnými dôvodmi.

Dôvodom, zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., je vadný postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odňala možnosť pred ním konať a uplatňovať procesné práva, ktoré sú mu priznané za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a oprávnených záujmov. O takúto vadu ide aj vtedy, ak súd koná v neprítomnosti účastníka (alebo jeho právneho zástupcu), hoci podmienky pre tento postup nie sú splnené.

V zmysle § 24 O.s.p. účastník sa môže dať v konaní zastupovať zástupcom, ktorého si zvolí, pričom si ako zástupcu môže vždy zvoliť advokáta; jemu udelené plnomocenstvo nemožno obmedziť (§ 25 ods. 1 O.s.p.). Zástupca, ktorému bolo toto plnomocenstvo udelené, je oprávnený na všetky úkony, ktoré môže v konaní urobiť účastník (§ 28 ods. 2 O.s.p.). Podľa § 101 ods. 2 veta druhá O.s.p. ak sa riadne predvolaný účastník neustanoví na pojednávanie ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takéhoto účastníka; prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy.

Z obsahu spisu vyplýva, že na základe písomných splnomocnení z 5. mája 2008 žalovaní 1/, 2/ splnomocnili na ich zastupovanie v konaní A. Advokátsku kanceláriu, s.r.o., so

sídlom v T. (viď č.l. 170 a 174 spisu). Zástupkyňa žalovaných 1/, 2/ prevzala predvolanie na pojednávanie pred súdom prvého stupňa určené na 3. septembra 2009 dňa 3. augusta 2009. Podaním zo 17. augusta 2009 zástupkyňa žalovaných 1/, 2/ ospravedlnila neúčast' žalovaných ako i svoju na uvedenom pojednávaní a súhlasila, aby súd pojednával v ich neprítomnosti a rozhodol vo veci na základe doteraz zisteného skutkového stavu. Zo zápisnice o pojednávaní z 3. septembra 2009 (č.l. 235 spisu) vyplýva, že sa na ňom zo strany žalovaných zúčastnil len žalovaný 2/, ktorý uviedol, že žalovaní vypovedali plnú moc nimi splnomocnenej zástupkyni a založil do spisu písomné podanie z 3. septembra 2009 podpísané oboma žalovanými. V uvedenom podaní žalovaní namietajú závery vykonaného znaleckého dokazovania a v záujme objasnenie a vysvetlenia ich objektívnosti žiadajú súd „o kontrolný Znalecký posudok a odročenie pojednávania do vypracovania zdravotného posudku“. Súčasne v ňom žalovaný 1/ uvádza, že sa nemôže zúčastniť pojednávania zo zdravotných dôvodov, o čom zároveň pripojil lekársku správu z 2. septembra 2009 vypracovanú MUDr. E. Š., z ktorej vyplýva, že vzhľadom na akútny zdravotný stav sa mu nedoporučuje účasť na súdnom konaní dňa 3. septembra 2009. Súd prvého stupňa konal na pojednávaní 3. septembra 2009 v zmysle § 101 ods. 2 O.s.p. v neprítomnosti žalovaného 1/ a jeho právnej zástupkyne.

Dovolací súd z obsahu spisu nezistil, že by bolo súdu zo strany právnej zástupkyne žalovaného 1/, resp. zo strany žalovaného 1/ oznámené, že došlo k odvolaniu plnomocenstva žalovaným 1/, ktoré udelil A. Advokátskej kancelárii, s.r.o. Odvolanie plnomocenstva účastníkom je v zmysle § 28 ods. 3 O.s.p. voči súdu totiž účinné len vtedy, ak mu ho účastník alebo zástupca oznámi. Táto skutočnosť v danom prípade pokiaľ ide o žalovaného 1/ nenastala; nastala len v prípade žalovaného 2/, ktorý na pojednávaní na súde prvého stupňa 3. septembra 2009 oznámil súdu, že plnomocenstvo, ktoré udelil A. Advokátskej kancelárii, s.r.o., odvolal. Pokiaľ na tomto pojednávaní uviedol, že žalovaní „vypovedali“ plnú moc právnej zástupkyne, tento jeho úkon nemôže mať právne účinky aj pre žalovaného 1/, nakoľko k takémuto úkonu nepredložil plnú moc od žalovaného 1/. Preto oznámenie žalovaného 2/ na danom pojednávaní pred súdom prvého stupňa o odvolaní plnomocenstva bolo voči súdu účinné len pokiaľ ide o jeho osobu a nie aj žalovaného 1/; žalovaný 2/ konal výlučne sám za seba. Existenciu skutočnosti, že aj žalovaný 1/ odvolal plnomocenstvo udelené, i keď tej istej zástupkyne ako v prípade žalovaného 2/, nemožno vyvodit' ani z podania žalovaných 1/, 2/, ktoré predložil žalovaný 2/ na pojednávaní 3. septembra 2009. Preto ako súd prvého stupňa za tohto stavu veci mal za to, že žalovaný 1/ je naďalej zastúpený A. Advokátskou kanceláriou, s.r.o., jeho postup bol správny a v súlade s § 28 ods. 3 O.s.p., pretože do času oznámenia

rozhoduje plnomocenstvo založené v spise a do toho času je súd povinný konať s týmto zástupcom účastníka.

Vzhľadom na vyššie uvedené nebol postup súdu prvého stupňa vo vzťahu k žalovanému 1/ na pojednávaní 3. septembra 2009, keď pojednával v jeho neprítomnosti ako i v neprítomnosti jeho právnej zástupkyne, v rozpore s § 101 ods. 2 O.s.p. Právna zástupkyňa žalovaného 1/ ospravedlnila svoju neprítomnosť ako i neprítomnosť žalovaného 1/ na pojednávaní 3. septembra 2009 a súhlasila s pojednávaním bez ich prítomnosti (viď ospravedlnenie zo 17. augusta 2009 na č.l. 231 spisu). Navyiac ani z podania žalovaných 1/, 2/ predloženého na pojednávaní 3. septembra 2009 nevyplýva, že by dôvodom ich žiadosti pre odročenie pojednávania bol zdravotný stav žalovaného 1/, ale ako v ňom výslovne uvádzajú pojednávanie žiadajú odročiť až do vypracovania kontrolného znaleckého posudku, ktorého vypracovanie v uvedenom podaní súčasne navrhujú. Skutočnosť, že sa v tomto podaní pod bodom 1.) uvádza, že „odporca I. P. nemôže sa zúčastniť zo zdravotných dôvodov (prikladáme posudok od lekára A36479020“, treba vzhľadom na obsah tohto podania považovať za ospravedlnenie žalovaného 1/ z neúčasti na pojednávaní 3. septembra 2009 s uvedením a preukázaním dôvodu, pre ktorý sa pojednávania nemôže zúčastniť; z obsahu podania však nemožno vyvodiť, že by žalovaný 1/ z tohto dôvodu požiadal aj o odročenie pojednávania. Žiadosť oboch žalovaných o odročenie pojednávania, ako už bolo uvedené vyššie, totiž bola jednoznačne motivovaná doplnením dokazovania a nie osobnými (zdravotnými dôvodmi) na strane jedného z nich (žalovaného 1/).

Ak teda za stavu, že zástupkyňa žalovaného 1/ v ospravedlnení z neúčasti jej a žalovaného 1/ na pojednávaní 3. septembra 2009 súhlasila s pojednávaním bez ich prítomnosti a žalovaný 1/ v podaní z 3. septembra 2009 nepožiadala o odročenie pojednávania pre svoj nepriaznivý zdravotný stav, ale tak urobil z iného nie jeho osobného dôvodu (doplnenie dokazovania), súd prvého stupňa pojednával 3. septembra 2009 v neprítomnosti žalovaného 1/ a jeho právnej zástupkyne, neporušil tým žiadne procesné ustanovenie a právo patriace žalovanému 1/ ako účastníkovi konania.

Podľa žalovaného 1/ k vade konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. malo dôjsť aj tým, že prvostupňový súd porušil § 120 ods. 4 O.s.p., v súlade s ktorým bolo jeho povinnosťou poučiť účastníkov pred skončením dokazovania o potrebe predložiť alebo označiť všetky

dôkazy skôr, ako bude vyhlásené rozhodnutie vo veci samej, pretože na dôkazy označené a predložené neskôr súd neprihliada, ako i § 118 ods. 4 O.s.p.

Obsah zápisnice o pojednávaní pred súdom prvého stupňa z 3. septembra 2009, na ktorom prvostupňový súd aj vyhlásil svoj rozsudok, vyplýva, že súd prvého stupňa dôsledne postupoval podľa § 120 ods. 4 O.s.p. a § 118 ods. 4 O.s.p., keď účastníkov poučil o povinnosti predložiť alebo označiť všetky dôkazy najneskôr do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej, pretože na dôkazy označené alebo predložené neskôr súd nebude prihliadať, ako ich aj pred jeho skončením pojednávania vyzval, aby zhrnuli svoje návrhy a vyjadrili sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci. Zo strany prítomných účastníkov oboch procesných strán však návrhy na doplnenie dokazovania neboli (viď č.l. 235 spisu); žalovaný 1/ a jeho právna zástupkyňa svojím rozhodnutím o neúčasti na pojednávaní sa týchto práv vzdali, a preto ich porušenie nemôžu vyčítať súdu. Možnosť zúčastniť sa na súdnom pojednávaní je právom každého účastníka a záleží výlučne na ňom, či tohto práva využije alebo nie; žalovaný 1/ a jeho práva zástupkyňa tohto práva nevyžili, z neúčasti na pojednávaní sa ospravedlnili, súhlasili s tým, aby súd pojednával a rozhodol v ich neprítomnosti.

Zo všetkých uvedených dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že v danom prípade je dovolanie žalovaného 1/ v zmysle § 238 O.s.p. procesne neprípustné a že prípustnosť jeho dovolania nemožno vyvodiť ani z § 237 O.s.p. Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na to dovolanie odmietol podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

V dovolacom konaní procesne úspešnému žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalovanému 1/, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Žalobca podal návrh na rozhodnutie o priznaní náhrady trov dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p.) a trovy tohto konania vyčíslil. Dovolací súd mu priznal náhradu spočívajúcu v odmene advokátky (ktorá ho zastupovala aj pred súdmi nižších stupňov) za 1 úkon právnej služby poskytnutej vypracovaním vyjadrenia zo 14. februára 2011 [§ 14 ods. 1 písm. b/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení vyhlášky č. 232/2010 Z.z. (ďalej len „vyhláška“)]. Základnú sadzbu tarifnej odmeny za tento úkon právnej služby určil podľa § 11 ods. 1 písm. a/ vyhlášky vo výške 57 €, čo s náhradou

výdavkov za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu [§ 16 ods. 3 vyhlášky (t.j. 7,41 €)] predstavuje spolu 64,41 €.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 14. septembra 2011

JUDr. Daniela S u č a n s k á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková